

št. 40 maj / junij 2021

Življenje na Japonskem

KŌCHI

SIMBOLI PREFEKTURE

PTICA:
Pravljična pita

DREVO:
Japonska kriptomerija

ROŽA:
Japonska gorska breskev

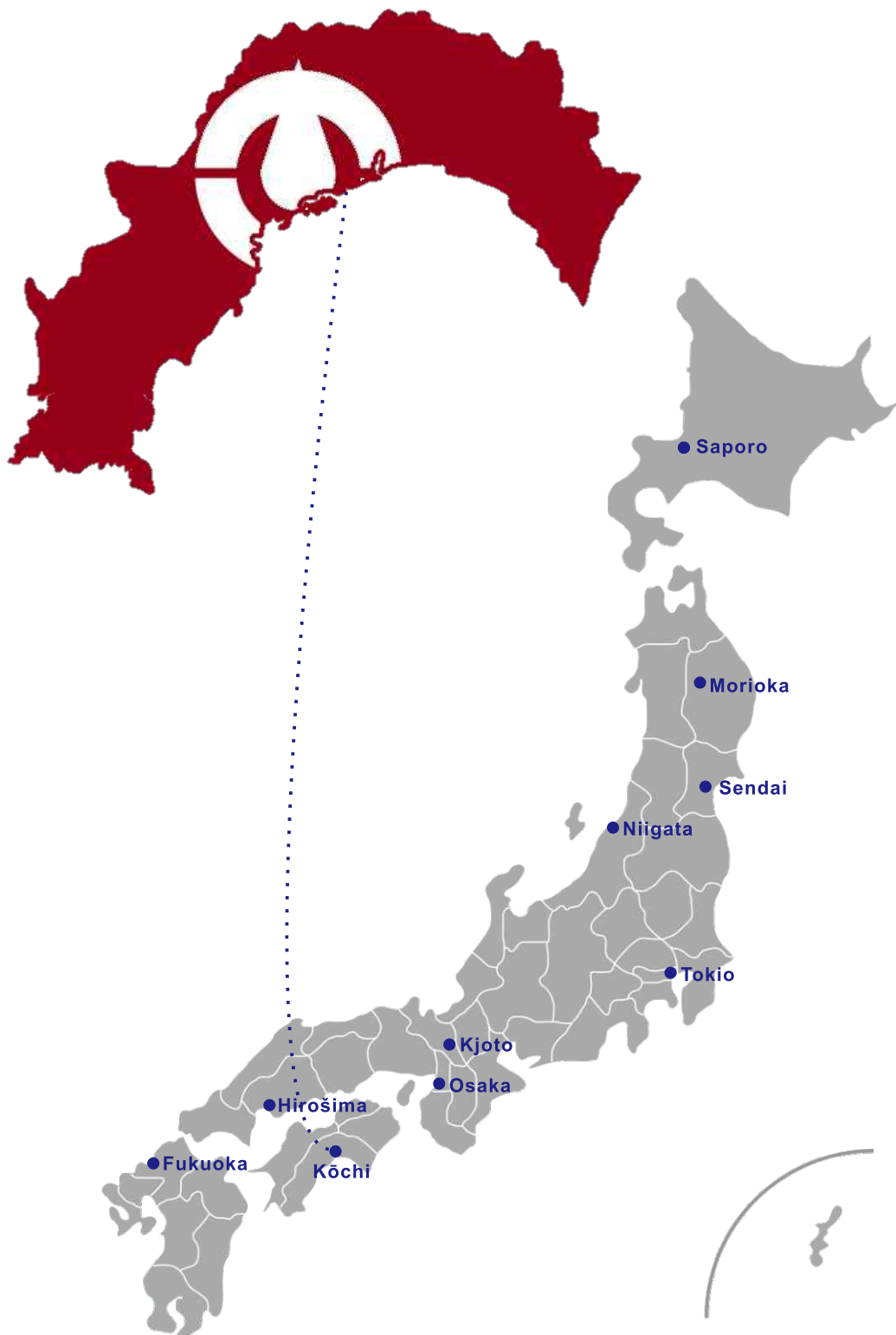
MORSKA ŽIVAL:
Palamida

MASKOTA:
Kuroshio-kun

Zemljepisna širina: 33° 32' S
Zemljepisna dolžina: 133° 31' V

Oddaljenost od Tokia (Kōchi): 612 km (zračna razdalja)

ZGODOVINA

DOMENA TOSA

Okoli leta 1400 je domeni Tosa vladal klan Hosokawa, pripadniki šogunov Ashikaga. Do 16. stoletja pa je bila domena baza klana Chōsokabe, ki je od leta 1583 pod vodstvom Chōsokabe Motochike za kratek čas nadzoroval celotni Shikoku, dokler ga leta 1585 ni napadel Toyotomi Hideyoshi. Vodja klana Motochika se je nato za Hideyoshija boril v kampanji Kyūshū in invaziji na Korejo.

Naslednji daimyō Chōsokabe Morichika se je v bitki pri Sekigahari leta 1600 pridružil zahodni vojski, ki je bila naklonjena Toyotomiju, nato pa jo je zmagoviti Tokugawa Ieyasu odstranil iz Tose in domeno podelil Yamauchiju Kazutoyu. Klan Chōsokabe se je upiral, kmetje Tosa pa so se bali povečanega izkoriščanja pod novim gospodom, zato so mnogi pobegnili v sosednje domene. Kazutoyo je prišel s samo 158 konji in možmi, zato je moral za pomoč zaprositi novo vlado šogunata Tokugawa za pomoč pri pomiritvi svoje nove domene.

Domena Tosa je v obdobju Edo (1601–1871) spadala pod okrilje šogunata Tokugawa. Oporišče domene je bilo v gradu Kōchi. Domeni Tosa je vladal daimyō iz družine Yamauchi. Številni ljudje iz te domene so igrali pomembne vloge v dogodkih poznega obdobja Edo, med njimi Nakahama Manjirō, Sakamoto Ryōma, Yui Mitsue, Gotō Shōjirō, Itagaki Taisuke, Nakae Chōmin in Takechi Hanpeita. Domena Tosa se je v zgodnjem obdobju Meiji preimenovala v domeno Kōchi, dokler ni bila ob ukinitvi sistema han leta 1871 razpuščena in preimenovana v prefekturo Kōchi.

GRAD KŌCHI

Le redko se je zgodilo, da se je kateri izmed japonskih gradov ohranil skozi razburkano japonsko zgodovino, a gradu Kōchi je uspelo. Je le eden izmed 12 ohranjenih gradov na Japonskem, katerih glavna stavba je do danes obdržala prvotno obliko. Najprej je na tem mestu stal grad Odakasa, zgrajen leta 1300. Chōsokabe Motochika se je tja preselil leta 1587 iz gradu Okō, a je tam preživel le tri leta preden se je zaradi poplavljanja bližnjih rek preselil na grad Urado. Yamaguchi Katsutoyo se je v grad Kōchi naselil iz Kakegawe, v današnji prefekturi Shizuoka, zahvaljujoč svojim dosežkom v bitki pri Sekigahari leta 1600. Jeseni 1601 se je lotil gradnje gradu.

Katsutoyo je za glavnega uradnika imenoval slavnega graditelja gradov Dodo Echizena, ki je gradil s kamni in lesom iz okoliških vasi. A zaradi težavne gradnje je dokončanje tretje grajske trdnjave trajalo deset let, do takrat pa je Katsutoyo že nasledil naslednji glavar Tadayoshi. Leta 1727 je bil grad skoraj v celoti uničen v velikem požaru, ostala so le glavna vrata. Obnovitvena prizadevanja so se začela takoj, vendar je zaradi finančnih težav obnova trajala več kot dvajset let. Grad je bil med obnovo Meiji zapuščen in popolnoma porušen, z izjemo glavne trdnjave in glavnih vrat. Grajsko območje je danes park, grad pa je znan tudi pod imenom »Sokolji grad« zaradi oblike napušča stolpa.

GRAD OKŌ

Točni datum ustanovitve gradu ni znan, a zgrajen naj bi bil v obdobju Kamakura. Leta 1508 so Chōsokabeja Kanetsugu napadle sile lokalnih gospodarjev, zato je storil samomor, njegov sin Kunichika pa je za las ušel iz gradu. Nekaj let kasneje se je tja vrnil s pomočjo Ichijōja Fusaija. Leta 1539 se je v gradu rodil Chōsokabe Motochika. Grad Okō je bil zapuščen leta 1591, ko je Motochika preselil bazo klana Chōsokabe na grad Urato.

KLAN CHŌSOKABE

Klan je močno povezan s provinco Tosa, v današnji prefekturi Kōchi na otoku Shikoku. Chōsokabe Motochika, ki je združil Shikoku, je bil enaindvajseti daimyō klana.

V zgodnji zgodovini klana, leta 1508 v obdobju Sengoku, je Chōsokabejevega očeta Kanetsuguja ubil klan Motoyama, zato ga je vzgojil aristokrat Ichijō Husaie iz rodu Ichijō v provinci Tosa. Kasneje, proti koncu svojega življenja, se je Kunichika maščeval klanu Motoyama in jih z Ichijōjevo pomočjo uničil leta 1560.

Kunichikov naslednik Motochika je združil ves Shikoku. Najprej je leta 1574 strmoglavil družino Ichijō, ter kasneje zaradi zmag v

bitki pri Watarigawi leta 1575 prevzel nadzor nad preostalim delom Tose. Nato je uničil tudi klana Kono in Soga. V naslednjem desetletju je svojo moč razširil skozi

ves Shikoku. A leta 1585 je Toyotomi Hideyoshi ta otok napadel s 100.000 možmi, ki so jih vodili Ukita Hideie, Kobayakawa Takakage, Kikkawa Motonaga, Toyotomi Hidenaga in Toyotomi Hidetsugu. Motochika se je predal in izgubil province Awa, Sanuki in Iyo, Hideyoshi pa mu je dovolil, da obdrži Toso.

Pod vodstvom Hideyoshija sta Motochika in njegov sin Chōsokabe Nobuchika sodelovala pri napadu na sosednji Kyūshū, v katerem je Nobuchika umrl. Leta 1590 je Motochika vodil mornariško floto v obleganju Odaware in se leta 1592 skupaj s Toyotomijem Hideyoshijem boril tudi v japonskih napadih na Korejo.

Ko je leta 1599 Motochika umrl, star 61 let, je bil naslednji vodja klana njegov sin Chōsokabe Morichika. V bitki pri Sekigahari je vodil vojsko v podporo Toyotomiju, po letu 1600 pa so klanu Chōsokabe odvzeli naslov daimyoev v Tosi. Po obleganju Osake leta 1615 je bil Morichika usmrčen, politična in vojaška moč klana pa sta bili odvzeti.

KLAN YAMAUCHI

Klan Yamauchi je bila družina vladarjev v tedanji provinci Tosa, ki je obsegala južno polovico otoka Shikoku.

Pokrajina je bila družini podeljena leta 1600, potem ko je Yamauchi Kazutoyo v bitki pri Sekigahari vodil čete pod vodstvom Tokugawe Ieyasuja. Družina je ostala zvesta dinastiji Tokugawa do malo pred njenim strmoglavljenjem leta 1868. Takratni glava družine Yamauchi Toyoshige je pod cesarsko vladavino postal princ novonastale prefekture Kōchi.

YAMAUCHI KAZUTOYO

Yamauchi Kazutoyo se je rodil leta 1545, kot sin Yamanouchija Moritoye v provinci Owari ob koncu japonskega zgodovinskega obdobja Sengoku. Preživel je obdobja Sengoku, Azuchi-Momoyama in začetek Eda.

Kazutoyo je služil pod Odo Nobunago med leti 1565 in 1582. Boril se je v bitki pri Anegawi, pa tudi v bitki pri Nagashinu. Po smrti Nobunage leta 1582 je Kazutoyo ostal vazal pod vladavino Toyotomija Hideyoshija. V bitki pri Sekigahari leta 1600 je Kazutoyo podprl Tokugawo Ieyasuja, ter v napadu na grad Gifu vodil več kot 2000 mož. Kot nagrado za svoje dosežke je Kazutoyo prejel domeno Tosa. Da bi Kazutoyo spravil v red določene neposlušne bojovníke iz Tose, je prosil za pomoč Lija Naomaso, ki je na pomoč poslal Suzukija Hyoeja.

Kazutoyo je zgradil grad Kōchi in umrl le štiri leta po tem, ko je postal poglavar Tose, star okoli 60 let, nasledil pa ga je njegov nečak Tadayoshi.

YAMAUCHI CHIYO

Yamauchi Chiyo je bila plemenita dama, ki je živela v času med obdobjem Sengoku in zgodnjim obdobjem Edo. V zgodovini znana po svoji predanosti družini, je bila življenjsko pomembna za uspeh klana Yamauchi, samurajskega klana pod vodstvom njenega moža Yamauchija Kazutoya. Praviijo, da je bila odgovorna za stabilizacijo prevlade klana Yamauchi in oblikovanje domene Tosa.

Bila je hči Endōa Morikazuja, gospoda gradu Gujō-Hachiman. S Kazutoyem se je poročila zaradi političnih povezav. Ob poroki ji je mati dala veliko vsoto denarja, da ga porabi, ko bo potrebno. Ko je Kazutoyo prvič odšel v vojno, je kot nižji samuraj v boj odšel peš ali z navadnim konjem. Chiyo si je želela Kazutoyevega napredovanja in tako poskušala najti dobrega konja zanj. V vojnih časih je bilo konja, usposobljenega za boj zaradi velikega povpraševanja zelo težko dobiti. Chiyo je vso svoje bogastvo zapravila za izrednega vojnega konja, imenovanega Kagami Kurige. Naložba se je izkazala za koristno, saj se je Kazutoyo s konjem izkazal v bitki. Nobunaga ju je opazil in Kazutoyu dodelil napredovanje, kar je posledično vodilo do bogastva klana Yamauchi.

Chiyo in Kazutoyo sta eden najslavnejših samurajskih parov na Japonskem. Njuna zvestoba in odločenost, da preživita vojno obdobje, je zakonca ovekovečila v zgodovini. Zaradi svojega krepostnega značaja in pomoči klanu je bila Chiyo obeležena v slikah, pesmih in popularni kulturi, obstaja pa tudi svetišče, posvečeno Chiyo in Kazutoyu, kjer lahko pari molijo za močno zakonsko zvezo.

TOSANIKKI

Tosa Nikki je prvi pomembnejši primer japonskega literarnega dnevnika, ki ga je napisal Ki no Tsurayuki in opisuje 55-dnevno potovanje leta 935, ko se je iz province Tosa vračal v Kjoto. Do tistega časa je beseda »dnevnik« *ali nikki* označevala suhoparne uradne evidence državnih ali družinskih zadev, ki so jih moški pisali v kitajski japonščini. Nasprotno pa je dnevnik Tosa napisan v japonskem jeziku, v zlogovnih znakih kana. Pismeni možje tega obdobja so pisali v kani in kitajskih pismenkah, ženske pa se slednjih običajno niso učile, saj so bile omejene le na literaturo v kani. Dnevnik je bil napisan z vidika fiktivne ženske pripovedovalke zato se je Tsurayuki lahko izognil uporabi kitajskih črk ali citiranju kitajskih pesmi. Tako se je lahko osredotočil na estetiko japonskega jezika in poezije.

OBRT

TOSA UCHIHAMONO

Zgodovina nožev naj bi segala že v obdobje klana Chōsokabe v poznem obdobju Tenshō (1573–1592). Obrt se je razvila predvsem iz izdelave srpov, sekir, žag itd., s tehnikami, ki so jih uporabljali izdelovalci mečev. Trenutno nekateri pripomočki zavzemajo 60-odstotni delež na državnem trgu. Kuhinjski noži so zelo cenjeni, območje pa je znano tudi kot eden vodilnih proizvajalcev jedilnega pribora na Japonskem.

STREŠNIKI AKI ONIGAWARA

Strešniki Aki so znani kot imenitni strešniki, ki so si ugled pridobili skozi zgodovino in tradicijo. Zaradi svoje preproste oblike in trpežnosti imajo v celotni državi dober sloves. Odporni so proti potresom in vetru, in se pogosto uporabljajo za svetišča, templje in hiše.

KORALE

Pravijo, da se je priljubljenost japonskih koral začela, ko so ribiči leta 1812 našli koral ob obali Murota. Od takrat je Kōchi znan kot prefektura koral. Nekateri izdelki izvažajo tudi v tujino. Obdelane koral s svojim skrivnostnim barvnim tonom se uporabljajo na številnih področjih, od okraskov, umetniških del do fresk.

TRADICIONALNI JAPONSKI PAPIR TOSA

Tosa washi ali tradicionalni japonski papir Tosa se ponaša z več kot tisočletno zgodovino. Tosa washi je zaradi raznolikosti in dobre kakovosti še vedno priljubljen kot slikarski papir, papir za tiskanje, papir za uporabo pri ročnih spretnostih ter papir za kaligrafijo. Prav tako je zelo cenjen kot papir, ki se uporablja pri popravilu umetniških del in kulturnih dobrin, ki ga pogosto uporabljajo po vsem svetu.

MUZEJ PAPIRJA INCHO

Ta muzej prikazuje materiale in orodja, ki se uporabljajo pri tradicionalni metodi izdelovanja papirja v Tosi, ter na preprost način razloži zgodovino in kulturo te obrti. Dejavnosti muzeja omogočajo obiskovalcem, da sami poskusijo izdelati unikatni japonski papir *washi*. Obstaja tudi trgovina, ki prodaja izdelke, narejene s tem papirjem.

TOSA CRAFT PAPER VILLAGE

V tej ustanovi se lahko preskusite v izdelavi japonskega papirja in tkanju, obiščete tržnico, galerijo, ali restavracijo, se ohladite v kopališču in se spočijete v nastanitvenem objektu. Poleti sta na voljo tudi vožnja s kanuji in rafting po reki Niyodo. V delavnici izdelovanja papirja Tosa washi lahko ustvarite enkratno razglednico ali barvni papir, v poletnih mesecih pa lahko poskusite narediti tudi japonsko pahljačo.

NARAVA

UNESCOV GLOBALNI GEOPARK MUROTO

Muroto se nahaja na najbolj jugovzhodni točki prefekture Kōchi, kjer se kopno in morje združita v razgibano obalo z masivnimi kamnitimi formacijami, ki so bile ustvarjene s premikanjem tektonskih plošč. Unesco je leta 2011 tamkajšni skupek območij s pomembno geološko dediščino imenoval kot Unesco globalni geopark Muroto, v namen holistične zaščite, trajnostnega razvoja in izobraževanja. Tu lahko vidimo dramatične in še vedno potekajoče geološke spremembe zemeljske skorje, kot so formacije, ki pripovedujejo o gibanju Zemlje, dragocene usedline in fosili ter flora in favna preteklosti.

Na promenadi Ransho rta Muroto, ki poteka 2,6 km vzdolž obale, lahko vidimo kamenje, ki je bilo pred približno 16 milijoni let na dnu globokega oceana. Sama obala rta se vsako leto dvigne za nekaj centimetrov in sodi med eno najhitreje dvigajočih se tal na svetu, ki ga lahko aktivno opazujemo.

Za to območje so značilne tudi skala Kukai Iwa, turbidi in observatorij Rta Muroto. Kukai Iwa je skalna tvorba, ki s strani deluje kot obraz osebe. Samo ime te skalne tvorbe je povezano z budističnim menihom Kukaijem, saj domnevajo, da je tu blizu iskal razsvetlitev. Kamnitih formacij turbidov ne morete zgrešiti, saj so zarisane z jasnimi črtastimi vzorci. Različne barvne črte so nastale na dnu morja, kot mešanice nakopičenega peska in blata; predno so se zaradi premikov tektonskih plošč zvale in dvignile iz oceana. Iz observatorija lahko vidite tako vzhodno kot zahodno obalo rta Muroto. Ko je sonce blizu vode, je zaradi fatamorgane videti kot okrogla lutka daruma, ki pomoli glavo čez obzorje, zato je to izredno priljubljena točka med fotografi, ki želijo ujeti vzhod in zahod.

SONČNICE MESTA TOSA

V mestu Izuma, ki je znano po izjemnem nasadu sončnic, lahko obiskovalci vsako leto občudujejo več kot 100.000 teh cvetočih rož. Ker sta za Shikoku značilna ocean in gore, si lahko predstavljate, kakšen čudovit prizor priča ta polje. Prav tako je ta kraj tudi manj znan in je zato ena izmed redkih točk, kjer se lahko izognete gneči turistov. Upoštevati pa je potrebno, da zaradi lokacije samega otoka sončnice cvetijo nekoliko prej in sicer od konca junija do poznega julija.

OTOK KASHIWA

Na jugozahodnem robu prefekture Kōchi se nahaja otok Kashiwa, ki je znan kot tropski raj. Voda okoli otoka je tako čista in prosojna, da celo stoječi čolni delujejo, kot da lebdiijo. Ta majhen rajski otok, imenovan tudi narodni park Ashizuri Uwakai, je dolg le 4 kilometre in je s celinskim delom Japonske povezan preko mostu Kashiwajima Shin-ohashi. Na otoku se nahaja bela peščena plaža, ki nudi užitke v številnih vodnih športih. Med ljubitelji potapljanja pa je znan koralni greben s 1000 od 3.500 različnimi vrstami rib. Prav tako je v bližini mostu na voljo obilo prostora za kampiranje in piknik s čudovitim pogledom na morje. Da bi lahko vsi uživali v neokrnjeni lepoti otoka Kashiwa, je potrebno upoštevati pravila za ohranjanje naravnega okolja. Vse obiskovalce namreč prosijo, da lokalnim prebivalcem pomagajo tako, da smeti odnesejo z otoka in avtomobile parkirajo samo na določenih parkiriščih. Le tako bodo lahko otok ohranili za nadaljnje generacije.

RTASHIZURI

Rt Ashizuri, prekrit s subtropskimi rastlinami, je skrit na najjužnejši točki Shikokuja in se ponaša s kar 80 metrov visokimi pečinami, ki nudijo neverjetne poglede na temno modri Tihi ocean. Tu lahko najdemo tudi mrežo sprehajalnih poti, s skritimi posvetili starodavnemu japonskemu budističnemu menihu, znanemu kot Kobo Daishi ali Kukai. Med pohajkovanjem se lahko ustavite na enem izmed največjih svetilnikov na japonskem, ki nudi najboljši pogled na morje v celotnem Kōchiju. V bližini lahko najdete tudi obali Tatsukushi in Minokoshi, kjer si lahko iz ladje s steklenim dnom ogledate koralne grebene in tropske ribe.

PLAŽA KATSURAHAMA

Katsurahama je slikovita plaža, oddaljena le 30 minut od osrednjega Kōchija. Žal pa je zaradi močnega toka plavanje prepovedano. Namesto plavanja si obiskovalci lahko ogledajo številne druge znamenitosti, ki se nahajajo v okolici. V bližini plaže stoji znamenit kip Sakamota Ryome, ki je bil ključna figura pri pogajanjih o zavezništvu med klanoma Chōshū in Satsuma, kar je pripomoglo h koncu fevdalne dobe na Japonskem leta 1868. Spomeniški muzej Sakamota Ryome se prav tako nahaja na hribu nad plažo. Na plaži sta tudi priljubljen akvarij in majhno svetišče. Z mrežo dobro povezanih sprehajalnih poti plaža ponuja tudi užitek v dolgem sprehodu in mirnem okolju.

REKANIYODO

Reka Niyodo se vije kar 124 km, vse od gora Shikokuja do Tihega oceana. Velja za eno inajčistejših rek na Japonskem in mnogi jo opisujejo kot najlepšo japonsko reko. Še bolj pa je poznana po *niyodo* modri barvi, izraz, ki ga je pred več kot desetletjem populariziral fotograf NHK. To barvo bi lahko opisali kot bleščeče kobaltno modro, najbolj izrazita pa je med novembrom in marcem. Eno najboljših mest za njeno občudovanje je *Nikobuchi*, kotanja ob vznožju enega od številnih slapov.

Naslednja vznemirljiva znamenitost vzdolž reke Niyodo so » *chinkabashi*«, preprosti betonski mostovi brez ograj, zgrajeni na nivoju obrežja. Ko je reka v polnem toku so ti popolnoma potopljene, njihov profil pa je zasnovan tako, da mostu omogoča, da zdrži kakršno koli količino poplavne vode. Na njih so naslikana tudi opozorila, ki pozivajo, da ne skačete v reko. Ti znaki prikladno označujejo tudi najboljša mesta za skakanje. Če se vseeno odločite za skok, se prepričajte, da ste se ustrezno pripravili na šok mrzle vode, saj od tega tam vsako leto umre kar nekaj ljudi.

Mirne ceste ob reki Niyodo so idealne tudi za kolesarjenje, kolesa pa lahko najamete marsikje. Po reki se drznejši lahko odpravite tudi s kanuji in splavi, tisti, ki vam bolj ustreza odlična kulinarika pa si lahko odpočijete v prijetnih restavracijah z lokalno hrano in sakejem. Ustje reke, kjer se izliva v Tihi ocean, je zaradi valov priljubljena točka med deskarji skozi vso leto. Od decembra do marca so ob ustju reke postavljene tudi kočice za ribolov jegulj.

REKA SHIMANTO

Reka Shimanto je zadnja kristalno čista prosto tekoča reka na Japonskem. Od izvira globoko v gorah se zvija in obrača skozi bujne kanjone in črpa moč iz pritokov vse do 196 km oddaljenega Tihega oceana. Tudi tu lahko najdemo številne *chinkabashi*, ki so izjemen primer, kako ljudje te regije posušajo živeti v sožitju z naravo. Ti mostovi so namreč ključnega pomena pri povezovanju malih vasi. Prav tako pa obiskovalcem nudijo idilične poti za kolesarjenje.

Eden izmed najbolj primernih časov za obisk reke Shimanto je spomladi in poleti, ko se zdi, da gozdovi in okolica žarijo od svežega zelenja. Od sredine aprila do sredine maja je čez reko obešenih na stotine živahnih papirnatih krapov, imenovanih *koinobori*, v začetku poletja pa si lahko z rečnim čolnom ogledate na tisoče kresnic, ki plešejo v zraku. Če imate srečo, boste morda ujeli tudi predstave *kagure*, obredne pleske, ki se še vedno izvajajo v nekaterih svetiščih v okolici.

Reka ni samo lepa in mirna, ampak tudi bistvena za preživetje in kulturo lokalnega prebivalstva.

Ribiči v dolini reke Shimanto še vedno uporabljajo tradicionalne metode ribolova, ki so v drugih delih Japonske redke. Kot primer lahko izpostavimo ribolov *hiburi*, kjer ribiči z ognjenimi baklami prestrašijo sladke ribe v ribiške mreže. Nekateri lovijo jegulje in rečne kozice z metodo ribolova *shibazuke*, kjer svežnje dolgih listov potopijo v reko.

KRAS SHIKOKUJA

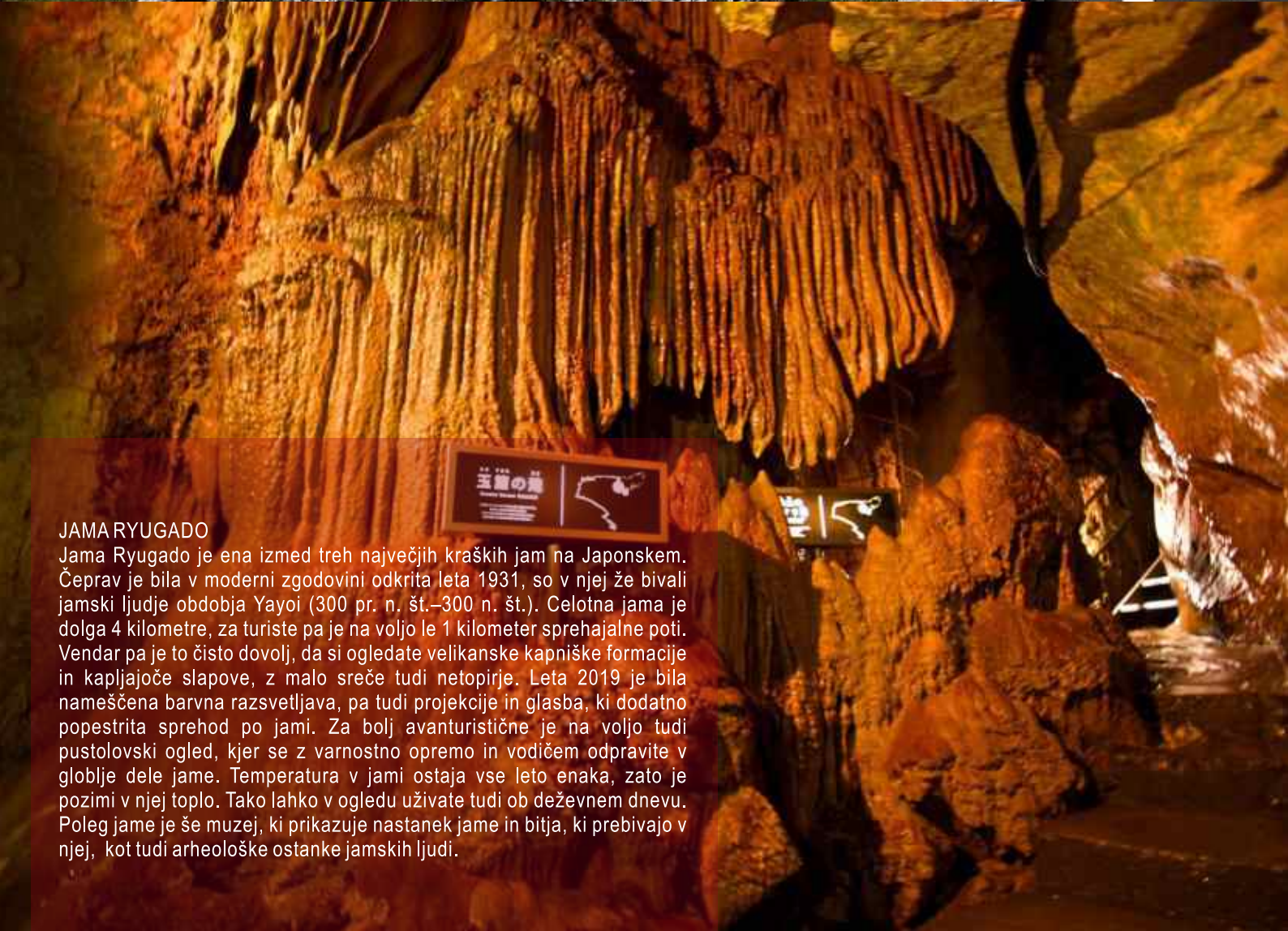
S krasom se lahko srečamo tudi na Japonskem. Višavje Tengu je znano kot eno izmed treh glavnih območij japonskega krasa. Ta se razprostira na 25 kilometrih otoka Shikoku, najvišji vrh pa meri 1485 metrov in nudi čudovit panoramski razgled. Ob jasnih dneh se na južni strani vidi veličina Tihega oceana, na severni strani pa čudovite nazobčane vrhove gore Ishizuchi in bližnjih gora. Po tem krasu se vije tudi cesta 383, ki slovi kot ena izmed 100 najbolj slikovitih cest na Japonskem. Ob vožnji po tej cesti, delujejo oblaki dovolj blizu, da se jih lahko dotaknemo, ponoči pa nebo poslika na milijone zvezd, zaradi česar se ta cesta imenuje tudi "nebeška cesta".

V višavju raste tudi mnogo alpskih rastlin in kitajske srebrne trave, katerih raznolike barve lahko občudujemo vse od pomladi do zime, ko gorovje prekrije sneg. Ob nekaj sreče lahko ob pohajkovanju opazite tudi krave, ki se lagodno pasejo po pobočjih. Prav tako lahko med sprehajanjem za pomiritev užijete zrak tamkajšnjih gozdov skozi prakso *shinrin-yokus*.

JAMARYUGADO

Jama Ryugado je ena izmed treh največjih kraških jam na Japonskem. Čeprav je bila v moderni zgodovini odkrita leta 1931, so v njej že bivali jamski ljudje obdobja Yayoi (300 pr. n. št.–300 n. št.). Celotna jama je dolga 4 kilometre, za turiste pa je na voljo le 1 kilometer sprehajalne poti. Vendar pa je to čisto dovolj, da si ogledate velikanske kapniške formacije in kapljajoče slapove, z malo sreče tudi netopirje. Leta 2019 je bila nameščena barvna razsvetljava, pa tudi projekcije in glasba, ki dodatno popestrita sprehod po jami. Za bolj avanturistične je na voljo tudi pustolovski ogled, kjer se z varnostno opremo in vodičem odpravite v globlje dele jame. Temperatura v jami ostaja vse leto enaka, zato je pozimi v njej toplo. Tako lahko v ogledu uživate tudi ob deževnem dnevu. Poleg jame je še muzej, ki prikazuje nastanek jame in bitja, ki prebivajo v njej, kot tudi arheološke ostanke jamskih ljudi.

TURIZEM

Prefektura Kōchi, z istoimenskim glavnim mestom, se nahaja na jugovzhodnem delu japonskega otoka Shikoku. Prefekturo, ki jo širom Japonske poznajo po neokrnjeni naravi in čudoviti morski krajini, z vzhodne strani obdaja Tihi ocean. Tukaj izvira tudi pregovorno najčistejša reka na Japonskem, reka Shimanto. Poleg tega je prefektura zanimivo zgodovinsko središče, zato je mogoče tu najti tudi nekaj zgodovinskih spomenikov.

ROMARSKA POT SHIKOKU HENRO

Okoli otoka Shikoku je speljana romarska pot, dolga 1450 kilometrov, ki vključuje 88 templjev, od katerih jih 16 leži v prefekturi Kōchi. Pot, ki jo je mogoče prehoditi v slabih dveh mesecih je posvečena budistični sekci *Shingon*, prvič pa naj bi jo prehodil velik japonski menih Kobo Daishi. Romarska pot se v prefekturi Kōchi prične pri templju številka 24 (*Hotsumisakiji*), zaključi pa s templjem številka 39 (*Enkoji*), v kraju Sukumo. Tempelj *Hotsumisakiji* je zaščiten s statusom pomembne nacionalne kulturne lastnine, v njem pa je mogoče najti kamniti kipec Nyoirin Kannon, leseni kipec Yakushi Nyorai ter Gakkou Bosatsu. Poleg templja, z razgledom na ocean, se nahaja tudi jama Mikurodō.

TEMPELJ BURAKUJI

Tempelj Burakuji leži na hribu, nad reko Yoshino, na severnem delu prefektore Kōchi, v kraju Otoyo Cho. Tempeljski kompleks pripada budistični sekci *Shingon*, zgradili pa so ga globoko v gozdnati in hriboviti pokrajini otoka Shikoku. Pravijo, da je tempelj, ki ga štejejo med tri najpomembnejše templje na Japonskem posvečene Budi zdravja Yakushi, ustanovil menih Gyoki leta 724. Glavna soba templja ima status nacionalnega zaklada, velja pa tudi za najstarejši tempelj na otoku Shikoku.

SVETIŠČE RYŪGŪ

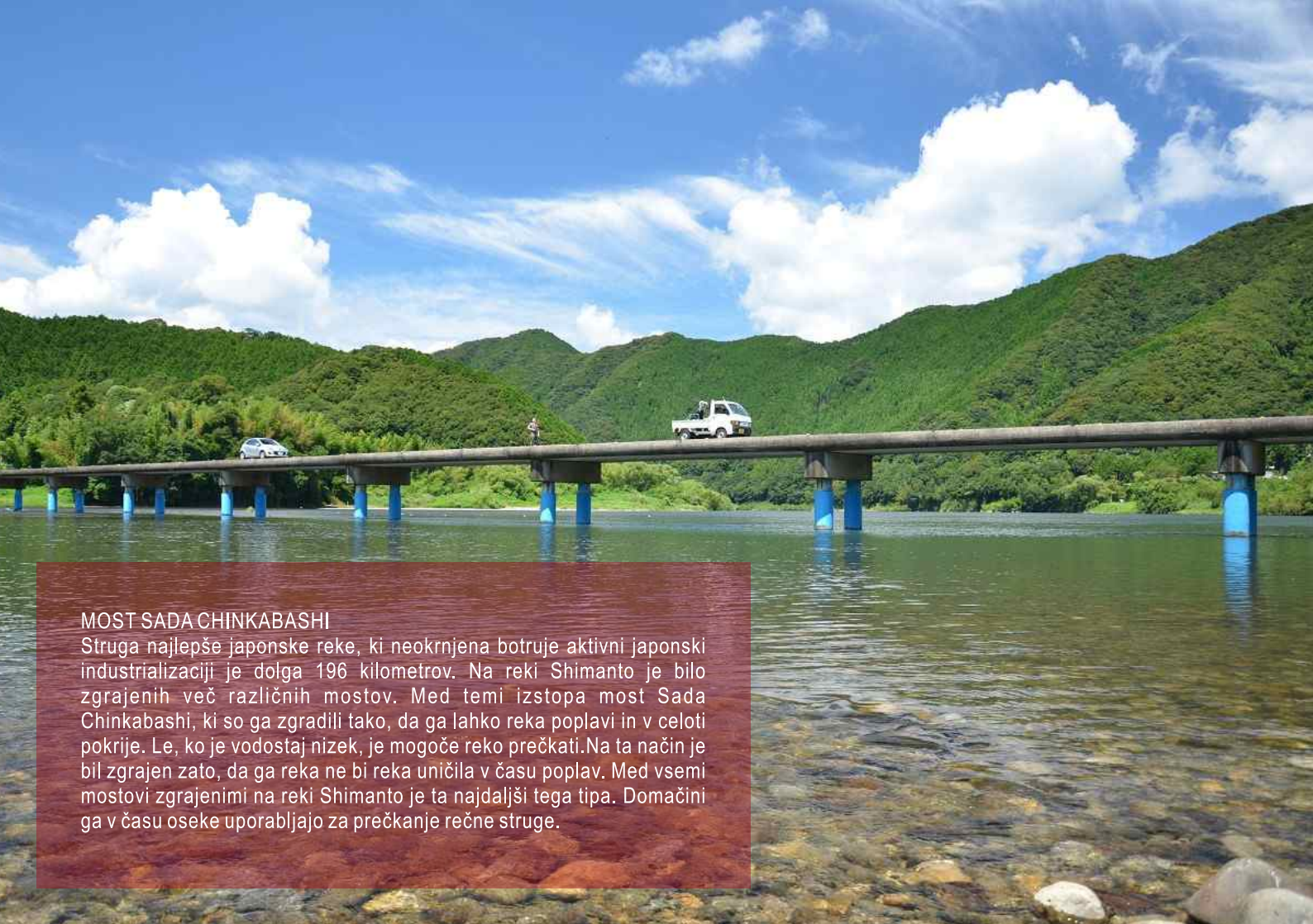
Na skrajnem jugovzhodnem delu otoka Shikoku, na zahodni strani polotoka Ashizuri, nedaleč od mesta Tosashimizu, leži obdano z nacionalnim parkom Uwakai na eni, ter s Pacifikom na drugi strani, šintoistično svetišče Ryūgū. Svetišče, ki je obarvano v živo rdečo barvo je posvečeno božanstvu zaščitniku ribolova in ribičev. Majhno svetišče si zasluži nekaj pozornosti predvsem zaradi čudovite obmorske lege in okoliške pokrajine, ter zaradi svoje pristnosti in preprosti.

SVETIŠČE YOSAKOI INARI

Eden najlepših japonskih festivalov, ki vabi radovedneže iz cele države je gotovo festival Yosakoi. Izvor festivala je šintoistično svetišče Yosakoi Inari, ki je del večjega kompleksa Daijingu v mestu Kōchi. Festival tipa Yosakoi so si zamislili v sredi 20. stoletja, v povojnem obdobju, da bi razveselili ljudi. Vendar je do prvega festivala v svetišču Yosakoi Inari prišlo šele leta 1999. Svetišče je bilo sprva v lasti rodbine Yamanouchi in se je imenovalo Tosa, tako kot regija, ki ji je družina vladala. Leta 1924 so ga prenesli na sedanjo lokacijo. Posvečeno je japonskemu božanstvu, ki ščiti in prinaša blagostanje prebivalcem.

MOST SADA CHINKABASHI

Struga najlepše japonske reke, ki neokrnjena botruje aktivni japonski industrializaciji je dolga 196 kilometrov. Na reki Shimanto je bilo zgrajenih več različnih mostov. Med temi izstopa most Sada Chinkabashi, ki so ga zgradili tako, da ga lahko reka poplavi in v celoti pokrije. Le, ko je vodostaj nizek, je mogoče reko prečkati. Na ta način je bil zgrajen zato, da ga reka ne bi uničila v času poplav. Med vsemi mostovi zgrajenimi na reki Shimanto je ta najdaljši tega tipa. Domačini ga v času oseke uporabljajo za prečkanje rečne struge.

HIROME MARKET

Mesto Kōchi, glavno mesto istoimenske prefekture, leži ob tihomorski obali, na vzhodu otoka. Živahen mestni utrip se odraža v lokalni pokriti tržnici Hirome, kjer različni lastniki trgovin ponujajo raznovrstne izdelke. Na 65 stojnicah ponujajo tako svetovno, kot lokalno kulinariko, med drugim pa tu najdemo tako lokalno riževino, kot lokalno podeželsko specialiteto *inaka sushi*. Poleg restavracij imajo na tržnici Hirome tudi pestro ponudbo drugih trgovin, med temi trgovino z japonskimi stripi in animiranimi deli. Nedaleč od tržnice se nahaja tudi večja lokalna znamenitost – mestni grad s prelepimi vrtovi in zanimivo strukturo. Obratovalni čas tržnice je od jutranjih ur pa tja do poznega večera.

ARCTURUCK

MUZEJ IN GALERIJA TAKASHIJA YANASEJA

Takashi Yanase, japonski pisatelj, pesnik in ilustrator, je odrasčal v prefekturi Kōchi, zato so v njegovo čast v mestu Kami odprli muzej in galerijo. Muzej je posvečen priljubljenemu super junaku iz otroških slikanic in risank po imenu Anpanman. Lik je dobil ime po puhastem kruhu, napolnjenim s pasto rdečega fižola (anpan), in tako obliko ima tudi glava super junaka, sicer pa Anpanman ščiti svet pred sovražnikom Baikinmanom. V muzeju si je mogoče ogledati številna umetniška dela, ki upodabljajo tega junaka, originalne slikanice, poustvarjeni pa so tudi mnogi prizori iz zgodb (pekarna, grad Baikin). Nedaleč stran se nahaja galerija, v kateri so razstavljene Yanasejeve naslovnice in ilustracije iz revije Shitomeruhen (Pesmi in pravljice), ki je bila njegovo življenjsko delo, saj jo je vodil 30 let.

EKINOV MUZEJ IN EKINOV FESTIVAL

Kinzō Hirose (1812–1876) je tekom svojega življenja desetkrat spremenil svoje ime, zlasti v prefekturi Kōchi pa je bil poznan kot Ekin. Bil je spoštovan ukiyo-e slikar fevdalnega gospoda iz območja Tosa, dokler ga niso obtožili ponarejanja del drugega slikarja, ga izgnali in uničili nekatera njegova dela. Umaknil se je v Akaoko in po naročilu izdeloval ilustracije ter slikal na lampijončke, zmaje in daritvene tablice. Njegove groteskne ljudske ilustracije, polne krvavih prizorov, so bile zelo priljubljene in bi jih lahko celo označili za predhodnice mang. V temačnem muzeju v Akaoki je razstavljenih 23 njegovih del. Julija v mestu Akaoka poteka tudi Ekinov festival, v sklopu katerega prebivalci na ulico postavijo s svečami osvetljene zaslone z njegovimi ilustracijami, pred muzejem pa se na odru odvijajo kabuki predstave, ki v živo poustvarjajo njegova dela.

KAIYODO MUZEJ LJUBITELJSKE KULTURE

V dolini reke Shimanto se nahaja muzej ljubiteljske kulture Kaiyodo. Kaiyodo je eden večjih proizvajalcev figuric, zato bodo na svoj račun prišli ljubitelji animejev, saj je tam razstavljenih preko 5000 različnih anime figuric, modelarskih izdelkov, stripov, igrač, itd. Z barvno eksplozijo preseneča že samo pročelje stavbe bivše osnovnošolske telovadnice, ki so jo spremenili v muzej z namenom privabljanja ljudi na območje, ki beleži manjšanje števila prebivalstva.

TOSA INU

Tosa inu je pasma psov, ki so jih v 14. stoletju v pokrajini Tosa vzgajali za pasje boje (»sumo-borec v pasjih bojih«). Tehta med 36 in 61 kilogrami ter ima kratko svetlečo dlako. Z namenom, da bi pasmo izenačili z večjimi evropskimi pasmami, so jo v 19. stoletju križali z evropskimi pasmami (mastifom, buldogom, nemško dogo in bernardincem) in danes to pasmo poznamo kot Tosa inu, pri čemer inu pomeni pes. Na Japonskem pasji boji še vedno potekajo, sicer v obliki pasjega wrestlinga, kjer ni cilj psa nasprotnika poškodovati, ampak ga zgolj podreti na tla in ga tam zadržati.

DRŽAVNO SREDNJEŠOLSKO TEKMOVANJE MANGA KOSHIE

Ker je Kōchi prefektura, iz katere izhaja mnogo priznanih manga umetnikov, v sklopu dogodka Kraljestvo mang Tosa (Manga Oukoku Tosa) pripravijo mnoge aktivnosti vezane na svet mang, z namenom povezovanja regij, držav in umetnikov vseh starosti. Med drugim organizirajo tudi kulturne aktivnosti za srednje šole. Tako že 30. leto zapored poteka državno srednješolsko tekmovanje Manga Koshien, katerega se lahko udeležijo tudi srednje šole iz Južne Koreje, Singapurja in Tajvana. Tekmovalne skupine iz 40-ih srednjih šol, ki so bile izbrane v sklopu kvalifikacij, so sestavljene iz 3–5 srednješolcev, ki skupaj pet ur in pol rišejo mango na eno izmed petih izbranih tematik. Na dogodku so prisotni tudi iskalci talentov večjih založniških hiš, ki najboljšim ponudijo mentorstvo in priložnost postati profesionalni manga umetnik.

FESTIVAL

FESTIVAL YOSAKOI

Vrhunec poletja v mestu Kōchi predstavlja festival Yosakoi, katerega zaznamujejo energičnost in pisani kostumi. Od 9. do 12. avgusta ulice mesta preplavi okrog 200 plesnih skupin (približno 20.000 plesalcev vseh starosti), ki nastanejo z združevanjem plesalcev znotraj podjetij ali lokalnih skupnosti, veliko je tudi skupin, ki predstavljajo katero izmed mnogih mestnih pivnic. Posamezniki lahko skupino vsako leto zamenjajo, nove pa so tudi koreografije in kostumi, zato se mnoge skupine na festival pripravljajo tekom celega leta, med drugim tudi zato, ker zadnji dan festivala razglasijo zmagovalno skupino. Običajno plesalci v rokah držijo lesena tolkala *naruko* (kmetje so s tem pripomočkom preganjali ptice) in čeprav se vsaka skupina predstavlja s svojo glasbo, mora le-ta vsebovati elemente pesmi *yosakoi-bushi* iz japonske folklorne. Skupine pogosto spremlja glasbeno vozilo poimenovano *jikatasha*. Plesne skupine so ustanovljene tudi v 33 drugih državah in regijah.

FESTIVAL AKIBA

V februarju v mestu Niyodogawa že več kot 200 let poteka festival Akiba. V sprevodu sodeluje približno 200 ljudi, oblečenih v različne kostume in maske. Na ramenih nosijo prenosni oltar *mikoshi*, ki ga med čajnimi nasadi nesejo do 3 kilometre oddaljenega svetišča Akiba (svetišče boga ognja), spremlja pa jih glasba tradicionalnih instrumentov, kot so školjke, bambusove piščali in japonski bobni. Najbolj zanimiv je edinstven ples palic *torigebo*, ko dolge palice, okrašene s črnim perjem, spretno mečejo v zrak in si jih celo podajajo.

TOSA FESTIVAL VLEČENJA VRVI

Festivala vlečenja vrvi v mestu Tosa se udeleži okoli 500 moških, oblečenih v *sarashi*, dolg kos belega bombažnega blaga. Vrv, ki jo vlečejo je narejena iz tradicionalnega japonskega papirja washi, sicer pa je dolga 100 metrov in tehta 1,2 tona. Skupine tekmujejo med seboj, pomerijo pa se še v vlečenju avtobusa, med tem pa jih škropijo z vodo. V sklopu festivala si je mogoče ogledati tudi plesni nastop s folkali *naruko*. Festival, ki običajno poteka tretjo soboto v avgustu (letos je ponovno odpovedan), se je razvil iz igre vlečenja vrvi, katere namen je bil razvedriti delavce med gradnjo namakalnega kanala v začetku obdobja Edo (1603–1868).

OSTATNI

NAKAHAMA MANJIRO

Leta 1841, star štirinajst let, je Manjirō lovil ribe s štirimi prijatelji, ko jih je nevihta odnesla na otok Torishima 600 kilometrov južno od Eda. Nekaj mesecev kasneje jih je rešila ameriška kitolovka John Howland iz Massachusettsa, ki ji je poveljeval William Whitfield. Po prihodu na Havaje se je Manjirō odločil, da želi ostati na ladji, zato ga je Whitfield odpeljal v Massachusetts, kjer je živel z lokalno družino, študiral angleščino in navigacijo, nato pa se znova posvetil kitolovu. Sčasoma je prihranil dovolj za vrnitev na Japonsko. 2. februarja 1851 je prispel do Okinawe, kjer so ga aretirali in zaslišali. Prav tako je moral dokazati, da ni postal kristjan.

Med svojimi čezmorskimi popotovanji je Manjirō zarisal pomemben del sveta, česar se je zavedal tudi šogunat, zato so mu leta 1853 podelili status samuraja. V tem času so se Japonci začeli zavedati novic o industrijski revoluciji, imperializmu Evrope in Amerike ter napredku v medicini, fevdalna vlada pa je bila vedno bolj pod pritiskom. Revolucionarje so navdihnile Manjirove zgodbe o osebni svobodi in znanstvenem napredku. Medtem ko je nehote na ta način spodkopaval šogunat, je svoje znanje, pridobljeno v Ameriki, uporabil za posodobitev vladne mornarice.

V mednarodnem prostoru se je dokazal, ko se je v Tokijskem zalivu pojavil komodor Matthew Perry s svojimi črnimi ladjami, da bi Japonsko prisilil k odprtju. V teh okoliščinah je bilo Manjirōjevo poznavanje angleščine

neprecenljivo. Leta 1860, v zadnjem desetletju obdobja Edo, pa je bila v ZDA poslana delegacija na ladji Kanrin Maru. Tudi tam je sodeloval kot tolmač, njegove praktične sposobnosti pa so bile še posebej dobrodošle, ko je posadka podlegla morski bolezni.

Manjirō Nakahama je umrl 12. novembra 1898.

IWASAKI YATARO

Iwasaki Yatarō se je leta 1835 rodil v kmečki družini v mestu Aki v provinci Tosa. Njegov praded je družinski status samurajev prodal, da bi poplačal dolgove, toda samurajska načela so se v družini obdržala.

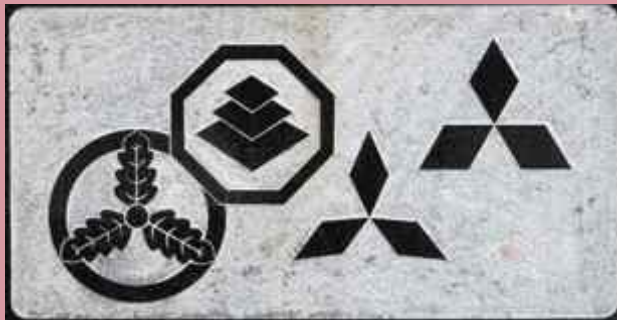
Klan Tosa je imel posle po vsej Japonski, Iwasaki pa je svojo kariero začel kot uslužbenec klana. Ko je bil star devetnajst let, je šel študirat v Edo, a se je vrnil, ko se je oče hudo poškodoval. Ko lokalno sodišče ni želelo obravnavati očetovega primera, jih je Iwasaki obtožil korupcije, zaradi česar je moral za sedem mesecev v zapor. Po izpustitvi je našel delo kot učitelj.

Ko se je vrnil v Edo, se je družil s političnimi aktivisti in študiral pri reformatorju Yoshidi Toyoku, ki je nanj prenesel ideje o odpiranju države ter razvoju industrije in zunanje trgovine. Služboval je kot referent za vlado Tosa ter napredoval na najvišje mesto v trgovskem uradu v Nagasakiju. S prihranki je ponovno odkupil status samurajev.

Leta 1868 je bil šogun prisiljen odstopiti z oblasti, kar je mnogim poslovnežem odprlo nove priložnosti. Iwasaki se je preselil v Osako, kjer je prevzel podjetje Tsukumo Trading Company klana Tosa. Podjetje se je leta 1873 preimenovalo v Mitsubishi, novi emblem pa združuje emblem družinskega debla Iwasaki in družine Yamauchi, ki je vodila Tosa klan. Iwasaki je marca 1870 postal predsednik Mitsubishija.

Umril je zaradi raka na želodcu, star 50 let. Na čelu družinskega podjetja ga je nasledil najprej brat, pozneje pa sin.

SAKAMOTO RYŌMA

Eden najbolj priljubljenih zgodovinskih osebnosti na Japonskem Sakamoto Ryōma se je rodil leta 1836 v mestu Kōchi. Njegova družina se je prvotno ukvarjala s pridelovanjem sakeja, a ker so bili premožni, so si lahko kupili status nižjih samurajev, kar pa v tradicionalnem klanu Tosa ni imelo velikega pomena, saj nižjim slojem niso dovolili opaznejšega napredovanja. Z dvanajstimi leti je odšel v zasebno šolo, pri štirinajstih pa se je začel urediti v mečevanju. Bil je tako nadarjen, da mu je klan dovolil selitev v Edo, kjer se je uril v šoli Hokushin učitelj.

Leta 1858 se je vrnil v Toso, kjer se je leta 1862 približno 2000 nižjih samurajev, ki so zahtevali mu je zdelo preveč ozkogledno, zato je zapustil bila predrzna odločitev, saj nihče ni smel bil ronin, samuraj brez gospodarja. Kasneje je bil vodilnega uradnika Tokugawe. Katsu je tik pred povečanje vojaške moči Japonske s bi ga ubil, je Ryōma postal Katsujev varovanec in nasprotnih političnih strah. Pod njegovim pomorsko šolo v Kobeju, kjer se je začel zanimati Leta 1864 je pobegnil v Kagoshima v provinci skrivnem zavezništvu med klanoma Chōshū in Chōshū kaznovati zaradi provokacij proti zahodni šogunatu, kar je poškodovalo ugled vlade. Ryōma cesarjem, s čimer je bil omogočen miren prenos decembra 1867 so Ryōmo v gostilni Omiya v nepripravljen, je bil hudo ranjen in še isto noč umrl, star 31 let.

Po smrti je njegova priljubljenost nenehno rasla, k čemur je pripomogla tudi obsežna zbirka pisem. Med radikalnimi pogledi na svet in državo, so se v pismih pojavili tudi drugi interesi, ki so presežali politiko, in so včasih vključevali živahne ilustracije. To je še okrepilo njegovo priljubljenost, saj so ljudje spoznali, da ni le vplivna zgodovinska osebnost, temveč tudi zanimiv posameznik. Politični in gospodarski dosežki Ryōme so skupaj z bolj osebnimi podatki, ki jih najdemo v njegovih pismih, osnova za številne knjige, filme in televizijske drame.

pridružil lojalistom, militantni organizaciji reformo vlade Tosa. Mišljenje te organizacije se Toso in odšel v svet spodbujati revolucijo. To je zapustiti svojega klana brez dovoljenja. Odtlej je vpleten v zaroto atentata na Katsuja Kaishūja, bližajočo se smrtjo pojasnil svoje načrte za posodobitvijo po zahodnih nazorih. Namesto da privrženec, čeprav sta bila praviloma na pokroviteljstvu je bil zadolžen za novo za ladje in trgovino.

Satsuma, kjer je dosegel pomemben dogovor o Satsuma. Vojska Tokugawa je skušala klan mornarici, toda Chōshū je leta 1866 premagal je sodeloval v pogajanjih med šogunom in moči, brez nadaljnjih sporov med provincami. 10. Kjotu napadli privrženci Tokugawe. Ujet

RYŌMOVA ROJSTNA HIŠA

Ta reprodukcija Ryōmove rojstne hiše je bila ustvarjena za snemanje priljubljene zgodovinske televizijske nadaljevanke »Ryomaden«, ki je zdaj odprta za obiskovalce.

Ogledate si lahko natančno postavljeno sceno in uživate ob skodelici čaja, za popolno izkušnjo potovanja skozi čas pa lahko oblečete tudi kimono, kakršnega sta nosila Ryōma in njegova žena.

SAKAMOTO RYŌMA SPOMINSKI MUZEJ

Muzej so odprli leta 1991 ter na ogled postavili številne originale in replike eksponatov iz Ryōmovega življenja. Sem spadajo pisma, kaligrafski izdelki, Ryōmov portret, ki ga je ustvaril Kunisawa Shinkuro, Ryōmova pištola Smith & Wesson in replika s krvjo obarvane zločljive stene iz sobe v Kjotu, kjer je bil umorjen.

NAKAOKA SHINTARŌ

Nakaoka Shintarō, rojen 6. maja 1838, je bil samuraj v obdobju Bakumatsu in tesen sodelavec Sakamota Ryōme pri strmoglavljenju šogunata Tokugawa. Bil je izurjen mečevalec in eden od ustanovnih članov paravojaške organizacije *Tosa Kinno-tō*. Leta 1864 se je pridružil trgovskemu in ladijskemu podjetju ter zasebni mornarici Kaientai Sakamota Ryōme. Skupaj z njim je marca 1867 odpotoval v domačo domeno Tosa, kjer sta se pogajala o zavezništvu med Toso in Satsumo ter kasneje Chōshū. Zavedajoč se, da je državljanska vojna vse bolj verjetna, se je Nakaoka vrnil v Toso in ustanovil milico *Rikuentai*.

10. decembra 1867 je bil Nakaoka skupaj s Sakamotom na poti v Kjoto, vendar je bil smrtno ranjen v napadu. Sakamoto je kmalu zatem umrl, smrtno ranjen Nakaoka pa je živel še dva dni, čeprav ni nikoli prišel do zavesti, da bi lahko identificiral napadalce.

ITAGAKI TAISUKE

Itagaki Taisuke se je rodil v samurajski družini v današnji prefekturi Kōchi na otoku Shikoku leta 1837. Med vojno Boshin se je kot glavna politična osebnost iz Tose uveljavil kot vodja sil *Jinshotai* in po porazu Tokugawe zasedel mesto v novi vladi Meiji. Itagaki je bil imenovan v državni svet leta 1869 in sodeloval pri številnih ključnih reformah, na primer pri ukinitvi sistema han leta 1871. Leta 1873 je odstopil s svojega uradnega položaja zaradi premoči frakcij Satsuma-Chōshū in njihovega neuspeha, da bi napadli bližnjo Korejo.

Po vrnitvi v rodni Kōchi, je ustanovil organizacijo za samopomoč *Risshisha* in pozval k bolj reprezentativni vladi in ljudskim pravicam. To prvotno lokalno gibanje se je združilo v *Nacionalno gibanje za svobodo in ljudske pravice*.

Leta 1881 je Itagaki igral ključno vlogo pri ustanavljanju prve japonske politične stranke *Jiyuto* - Liberalna stranka, kasneje, leta 1898, pa je postal minister za notranje zadeve. Leta 1882 je bil tudi žrtev atentata desničarskega razbojnika, oboroženega z nožem. Umazan s krvjo je zakričal stavek, ki je ohranil svoje mesto v zgodovini: »Itagaki lahko umre, a svoboda nikoli.« Japonska politika je bila polna frakcijskega rivalstva in tako se je leta 1900 umaknil iz javnega življenja.

GOŠPODARSTVO

STAVBNI LES TOSA

Največ na Japonskem, oziroma 84% površine prefekture Kōchi prekrivajo gozdovi in že od nekdaj je bila prefektura poznana po lesu ciprese in cedre. Les ciprese se ponaša s svojo vzdržnostjo in visoko vsebnostjo olja, zato se s časom lesk lesa le še povečuje. Les cedre pa je raven, zato ga uporabljajo predvsem kot gradbeni materiali. Tosa les so uporabljali tudi pri gradnji osiškega gradu in templja Kiyomizu, priljubljen je tudi pri gradnji javnih zgradb (na primer postaja Kōchi), saj učinkovito ohranja temperaturo, vonj po lesu pa na ljudi deluje sproščujoče. Prefektura Kōchi je med drugim donirala les za olimpijske in paralimpijske igre Tokio 2020. »Village Plaza« v olimpijski vasi je v celoti izdelana iz lesa iz različnih prefektur, po koncu iger pa bodo konstrukcijo razstavili in les vrnili posameznim prefekturam, ki ga bodo ponovno uporabile.

RIBOLOV IPPONZURI

V prefekturi Kōchi je priljubljeno lovljenje rib po tradicionalni metodi s preprostimi ribiškimi palicami. Na tak način lahko z ribo ravnajo bolj pazljivo, pri lovljenju z ribiškimi mrežami ribe namreč poškodujejo. Tradicionalna metoda ipponzuri je zahtevnejša, vendar je bolj ekološka in omogoča doseganje višje kakovosti končnega produkta, boljši okus in teksturo. Večinoma lovijo ribo palamida, pri čemer je tudi delež porabe na prebivalca največji v državi.

PLANTAŽE RIŽA

Riževa polja je mogoče najti praktično v vseh prefekturah. So pa v visokogorskem področju prefekture Kōchi odlični pogoji za uspešno gojenje, saj zaradi hladnejših temperatur v poletnem času pridelke napada manj bolezni in škodljivcev. Poleg tega riž vzgajajo s čisto gorsko vodo, zaradi česar Kōchi velja za eno najbolj poznanih področij za vzgojo kakovostnega riža. Sicer pa toplejše in bolj vlažno podnebje omogoča gojenje zgodnjih sort riža. Leta 2010 so za najboljši japonski riž izbrali riž iz Motoyame vrste nikomaru, (Tosa Tenkū no Sato Nikomaru), pri čemer se kakovost okusa skriva v tem, da z žetvijo počakajo, dokler ne porumenijo listi in je tako riž zadosti zrel.

PODJETJE CASIO

V prefekturi Kōchi se je rodil eden izmed ustanoviteljev podjetja Casio, Tadao Kashio. Rodil se je leta 1917 v vasi Kureda (današnji Nankoku). Družina se je s trebuhom za kruhom preselila v Tokio, kjer so se rodili ostali trije bratje. Leta 1949 si je Tadao na sejmu ogledal prvi električni, mehanični kalkulator in skupaj z bratom Toshijem sta začela razvijati svojo verzijo, ki je mehanske dele zamenjevala z elektronskimi, ter leta 1956 predstavila kalkulator za pisarne. Leto kasneje so štirje bratje predstavili prvi v celoti električni kalkulator in podjetje Kashio Seisakujo preimenovali v Casio, z namenom približanja podjetja mednarodnemu trgu. Vsak brat je s svojim znanjem pomembno prispeval k uspešnemu razvoju podjetja. Trdne vezi med brati odraža tudi emblem podjetja, katerega sestavljajo štirje K-ji, ki se nanašajo na njihove priimke. Tadao Kashio je bil predsednik podjetja od maja 1960 do decembra 1988, tri leta kasneje pa je odšel nazaj v svoj rojstni kraj, kjer je odprl novozgrajeno Casio tovarno.

CASIO

IZOBRAŽEVANJE

UNIVERZA V KŌCHIJU

Univerza v Kōchiju se nahaja med gorami Shikokuja in dolino Nankai ter ponuja izobraževanje in raziskave pod sloganom »Od regionalnosti do globalnosti in od globalnosti do regionalnosti.« Na podlagi filozofije lokalnega, ustreznega odločanja in sodelovanja v regionalni skupnosti poskuša prispevati k razvoju varne, trajnostne družbe, kjer ljudje živijo v sožitju z okoljem.

Ustanovljena je bila leta 1949 sestavlja pa jo 7 fakultet, ki so: Fakulteta za izobraževanje, Fakulteta za znanost, Fakulteta za humanistiko, Fakulteta za družboslovje, Fakulteta za medicino, Fakulteta za kmetijstvo in pomorske vede ter Fakulteta za regionalno sodelovanje in inovativni človeški razvoj. Zadnji dve, ki se izvajata samo v japonskem jeziku, ponujata specializirana tečaja, prilagojena filozofiji univerze.

Ostali univerzitetni programi so na voljo tudi v angleščini, pri čemer se lahko vsak, ki se želi poleg študija učiti tudi jezik, vpiše v tečaj japonskega jezika. Vsaka fakulteta na Univerzi v Kōchiju, od ekonomije do medicine, se ponša s tesnimi odnosi med zaposlenimi in študenti. Tudi predsednik univerze se vsak mesec pridruži kosilu s študenti.

KŌCHI UNIVERZA ZA TEHNOLOGIJO

Kōchi univerza za tehnologijo je bila ustanovljena aprila 1997, kot zasebna univerza, leta 2009 pa se je preoblikovala v javno univerzo. Znana pod imenom KUT, univerza ponuja široko paleto akademskih programov tako mednarodnim kot domačim študentom. Programi segajo od ekonomije do sistemskega inženirstva. Med drugim je močna tudi na področju znanosti in tehnologije. Gre za raziskovalno usmerjeno univerzo, ki gosti precejšnje število študentov in učenjakov z vsega sveta.

Sama univerza je znana kot glavna raziskovalna institucija v regiji in vključuje več raziskovalnih središč, kot so Raziskovalni center za napredno robotiko, Center za nanotehnologijo, Center za možganske komunikacije, Center za oblikovanje materialov in Laboratorij za gradbene materiale v trajnostni družbi. Da bi uresničila svoje poslanstvo, postati vrhunska raziskovalna univerza, je vzpostavila partnerstva z vrhunskimi univerzami kot so z Massachusetts Institute of Technology, Univerzo Stanford, Indian Institute Technology, Bandung Technology Institute in Univerzo Jilin. Univerza študentom ponuja tudi štipendije za raziskovalne projekte na različnih področjih.

KULINARIKA

KULTURA PRAZNOVANJA OKYAKU

Ljudje v Kōchiju so poznani po tem, da se radi zabavajo in praznujejo dogodke, kot so poroke, obletnice, festivali in prazniki. Te zabave se imenujejo *okyaku* in pogosto vključujejo posebno hrano in veliko lokalno pridelanega sakeja. Praznovanje s pijačami in jedmi *sawachi* se lahko začne že zjutraj in traja do večera, povabljeni so prijatelji in sorodniki, pridružijo pa se lahko celo celomimoidoči.

KULINARIKA SAWACHI

Kulinarika *sawachi* je nujna pri vsaki zabavi *okyaku*, saj je to tradicija že vse od obdobja Edo (1603–1867). Ime izhaja iz japonske besede za velik krožnik, saj so *sawachi* ogromni pladnji napolnjeni z obilo lepo urejenih koščkov raznovrstne hrane. En je napolnjen z raznovrstnimi sashimiji, drugi pa z mešano hrano, kot je suši, dušena zelenjava in ribe, jedi z žara, ocvrti koščki in celo pisanje sladice. Ta prijazen in neformalen slog zabave omogoča gostitelju, da se pridruži zabavi, ne da bi mu bilo treba kar naprej streči. Vsak se lahko pridruži in skupaj z gosti uživa v hrani in družbi.

KATSUO – PALAMIDA

V prefekturi Kōchi zaužijejo največjo količino palamide na Japonskem. Lov na to odlično ribo je pomembna tradicija in del lokalnega gospodarstva.

Še vedno jo lovijo po tradicionalni metodi *ipponzuri* (ribolov s palico), ki se ohranja že skoraj 400 let. Ribiči na eno območje zvabijo jato palamide in jih nato eno za drugo ujamejo s palico, namesto da bi jih preprosto zajeli z mrežami. Čeprav je ta metoda veliko bolj zahtevna, saj lahko tehtajo tudi do 5 kilogramov, se z njo izognejo poškodbam palamide in nenamernemu ujetju drugih rib. Palamido lahko jemo vse leto, najbolj okusna pa je v zgodnjem poletju in pozni jeseni.

KATSUO NO TATAKI

Skrivnost znamenitega okusa na ognju pečene palamide je v nenavadnem načinu pečenja. Debeli fileji palamide so položeni na ročni žar, ki ga zarinejo v vroč ogenj iz riževe slame. Ta izvabi značilno aromo in okus, tako da zapeče površino in jo zadimi z riževo slamo, notranjost pa ostane mehka in se kar topi v ustih. Ta okus se popolnoma razlikuje od običajnega sashimija. Povrhu tega, sashimija katsu no tataki ne pomakamo v sojino omako, ampak v omako ponzu, ki vsebuje citrus yuzu, z dodatkom soli, zaradi česar še bolj izstopa okus palamide. Dišave, ki se uporabljajo v Kōchiju, so prav tako edinstvene in vključujejo narezan surov česen, ingver in čebulo.

TOSA-MAKI

Makizushi ali suši zvitek, napolnjen z zapečeno palamido, surovim česnom in listi perile je jed, ki je v prefekturi Kōchi tako priljubljena, da je na voljo tako v restavracijah kot v nekaterih supermarketih.

HARAMBO

Harambo je narejen iz trebušnega dela mastne palamide, ki je nežno prekuhana s soljo. To je izjemno draga jed, saj je v vsaki palamidi na voljo le en kos.

CHICHIKO

Chichiko je pripravljen iz palamidinega srca. Način priprave v prefekturi Kōchi je poseben, saj ga dušijo v slano-sladkem ingverju in sojini omaki ali pa ga pripravijo na žaru s soljo.

UTSUBO

Morena je sicer precej strašljiva riba, ki pa ima zelo okusno in mehko meso, lahkega in prijetnega okusa, podobnega piščancu. Koža vsebuje veliko kolagena in ima bogat *umami* okus. Kōchi je eden izmed redkih krajev, kjer ljudje moreno dejansko jedo. Glavni razlog je v tem, da so te ribe polne ostrih kosti, zato njihova priprava zahteva veliko časa in truda. V Kōchiju jih pripravijo na več načinov - ocvrt utsubo karaage spominja na ocvrtega piščanca in je ena izmed najbolj priljubljenih izbir. Lahko pa poskusite tudi sashimi, nikogori želatino, bogato s kolagenom, ali pa zapečeno v tataki slogu.

DOROME

Dorome v Kōchiju imenujejo ribice iz družine sardin, ki so majhne, prozorne in dolge približno 1–2 centimetra. Domačini jih radi jedo surove s prelivom, imenovanim nuta, ki je narejen iz miso paste, kisa in česnovih listov. Te majhne ribe hitro izgubijo svežino, zato jih je priporočljivo uživati le, ko so sveže ulovljene. Njihov rahlo grenak okus se popolnoma poda Kōchijevemu suhemu sakeju. Za tiste, ki imajo raje kuhano morsko hrano, priporočamo kamaage chirimen don, kjer so dorome postrežene na toplem rižu, ki je posebnost mesta Aki na jugovzhodu Kōchija.

KINMEDAI

Kinmedai, rdeča sluzoglavka, je morska riba iz družine Berycidae, ki je razširjena po vseh svetovnih morjih in živi na globini med 25 in 1300 metri. V mestu Muroto ujamejo največ sluzoglavk, zato lahko tam najdemo številne restavracije, ki ponujajo najbolj raznolike jedi s svežimi sestavinami. Tako lahko poskusite sashimi, dušene ali na žaru. Posebej priljubljena je jed kinme-don, ki vsebuje kinmedai, kuhano v slano-sladki omaki teriyaki, postreženo na rižu.

CHOTARO-GAI

Chotaro-gai so pokrovače živahnih barv - oranžne, rumene in vijolične, poimenovane pa so po Chotaru, ribiču, ki jih je odkril. So precej mesnate in priljubljene zaradi svoje teksture in okusa. Uživajo jih kot sashimi, na žaru ali kuhane ob dodatku omake yuzu.

NAGAREKO

Školjke, vrste morsko uho, so v sezoni od aprila do avgusta. Ime so dobile po načinu premikanja čez površino kamnin, saj je nagare japonska beseda za »tok«. Čeprav so majhne, so te školjke polne *umami* okusa in priljubljene ob pitju sakeja. Najbolj okusne so kuhane v lupini s kančkom sojine omake ali na žaru.

CHANBARA-GAI

Ta specialiteta se je s pomočjo zobotrebca, ki ga potisnemo skozi lupino in pritisnemo na pokrov, ki izgleda kot meč. Chanbara v japonščini pomeni »mečevanje«, kar tej školjki daje njeno nenavadno ime. Najbolj okusne so kuhane v slani vodi, saj ohranijo rahlo sladkost in teksturo.

YUZU

To aromatično sadje je nekakšna mešanica limone in limete, s kančkom grenkobe in sladkosti za ravnotežje. Kōchi je po obsegu eden največjih proizvajalcev tega agruma na Japonskem in zelo znan, saj ga tukaj gojijo že več kot 160 let. Gorati predeli regije imajo dobro izsušeno zemljo in veliko razliko med dnevnimi in nočnimi temperaturami, kar zagotavlja idealne pogoje za gojenje citrusa yuzu. Njegov sok je idealen za prelive in marinade, ter dodaja osvežujoč element solatam, ribam in mesu na žaru. Je bistvena sestavina omake ponzu, osvežujoče mešanice citrusov in soje, ki je idealna kot omaka ali marinada. Yuzu je priljubljen tudi v svetu koktajlov, saj se prilagaja sladkim in suhim pijačam, kot so sake, tekila in gin.

YUZU PIVO

Majhna pivovarna v Kōchiju »TOSACO« je oblikovala politiko uporabe regionalnih surovin in obrti in med drugim proizvaja tudi pivo z agrumom yuzu, ki zaradi rahle grenkobe yuzuja in elegantne arome velja za zelo pitno.

KŌCHI SAKE

Sake je ena pomembnejših delov praznovanja, ki je tako priljubljeno v prefekturi Kōchi, kjer obstaja vsaj 18 različnih pridelovalcev vrhunske kakovosti. Sake, proizveden v Kōchiju, je suh in svež ter odličen za dopolnjevanje lokalne kulinarike. Dva bolj poznana lokalna pridelovalca sakeja sta Kameizumi in Nishioka brewery, ki ima 240-letno tradicijo.

Uredniški odbor Sanja Paradiž, Darja Hrvatin, Sara Naraglav, Reiko Sugiura, Andraž Lipovac, Sayaka Yamashita

Oblikovanje Sanja Paradiž

Uporabljene fotografije niso last Veleposlaništva Japonske v Sloveniji.
Ta izvod in arhiv najdete na spletni strani: https://www.si.emb-japan.go.jp/itpr_si/Zivljenje_na_Japonskem.html